

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ**ΜΑΘΗΜΑ: ΕΚΘΕΣΗ****ΤΑΞΗ: Β' ΛΥΚΕΙΟΥ****ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 20 / 10 / 2018****ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:****ΚΕΙΜΕΝΟ****ΠΩΣ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΧΑΣΕ ΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΧΡΟΝΟ ΤΟΥ**

Δεν είναι γνωστό πόσο ελεύθερο χρόνο είχαν οι πεντακοσιομέδιμνοι (τουτέστιν, τα εισοδηματικά «ρετιρέ») της αρχαίας Αθήνας, ξέρουμε όμως ότι οι ρωμαίοι πατρίκιοι είχαν τουλάχιστον δύο εξοχικά όπου αποσύρονταν συχνά για αναψυχή και πνευματική αυτοσυγκέντρωση. Άλλωστε, η ρωμαϊκή άρχουσα τάξη ήταν αυτή που θεωρητικοποίησε συστηματικά το ζήτημα του ελεύθερου χρόνου και της χρήσης του και έκανε σαφή **διάκριση** ανάμεσα στις πρακτικές υποχρεώσεις της καθημερινότητας και της δημόσιας ζωής από τη μια μεριά και στην ελεύθερη από τέτοιες δεσμεύσεις ιδιώτευση από την άλλη. Με την ίδια έννοια, οι μεσαιωνικοί φεουδάρχες είχαν όλον τον ελεύθερο χρόνο που έλειπε από τους δούλοπάροικους.

Μέχρι σχετικά πρόσφατα οι «κυανές ακτές»* δε διέθεταν τουριστική θέση για τα «μπάνια του λαού» και τα ελβετικά «σαλέ»* ήταν φιλόξενα μόνο για δύο είδη πελατών, τα τρανά τζάκια και τα μεγάλα πορτοφόλια. Κανείς δεν είχε τολμήσει να αμφισβητήσει την παμπάλαιη πραγματικότητα που μόλις **σκιαγραφίσαμε**, ότι δηλαδή η κατοχή του ελεύθερου χρόνου ήταν πάντα 70% ή 80% τουλάχιστον υπέρ της ομάδας των εχόντων και κατεχόντων.

Έγκυρες πηγές μάς προειδοποιούν τώρα ότι επέστη ο καιρός που θα έρθουν τα πάνω κάτω. Ένας χαλκέντερος βρετανός ερευνητής μελετά εδώ και πολύ καιρό 120.000 προσωπικά ημερολόγια που καταγράφουν, από τη δεκαετία του '60 μέχρι σήμερα, την καθημερινότητα ευρύτατου δείγματος ατόμων από ανεπτυγμένες χώρες του δυτικού κόσμου. Το πόρισμα είναι τόσο ενδιαφέρον όσο και παράδοξο: δεν είναι πλέον οι πλούσιοι και ισχυροί που διαθέτουν ελεύθερο χρόνο αλλά οι οικονομικά ασθενέστερες τάξεις και, φυσικά, οι άνεργοι. Μπορεί ο χρόνος να είναι ακόμη χρήμα, αλλά φαίνεται ότι στην εκκίνηση του νέου αιώνα η αντίστροφη εξίσωση δεν έχει μέλλον: όχι, το χρήμα δεν είναι πια χρόνος. Ο νέος λογότυπος στο θυρεό* των εχόντων είναι «δε μου λείπει τίποτε εκτός από το χρόνο».

Οι εν λόγω νεόπτωχοι βιώνουν μια τραγική ειρωνεία, καθώς συνειδητοποιούν ότι τα πρώτα συμπτώματα της πενίας τους εμφανίστηκαν μαζί με τις νέες τεχνολογίες που τους υπόσχονταν ακριβώς εξοικονόμηση χρόνου. Αλλά φαίνεται ότι οι τεχνολογίες παίρνουν με το ένα χέρι τον ελεύθερο χρόνο που δίνουν με το άλλο. Στο νέο παγκοσμιοποιούμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον η τεχνολογία διευκολύνει την «υπερκινητικότητα» και η υπερκινητικότητα σφετερίζεται* τον ελεύθερο χρόνο. Τα κινητά, που μοιάζει να είναι πια περισσότερα από τους μικροοργανισμούς, χτυπούν ασταμάτητα, αδιάκριτα και επίμονα, απαγορεύοντας και τον πιο ολιγόλεπτο ρεμβασμό.

Το περιοδικό «Management Today» δημοσίευσε πρόσφατα αποδείξεις για του λόγου το αληθές: μόνον ένας στους τρεις προνομιούχους της νέας οικονομικής τάξης πραγμάτων έχει χρόνο για να ξοδέψει τα χρήματα που κερδίζει· μόνο ένας στους δύο καταφέρνει να υποκλέψει χρόνο για τις προσωπικές του σχέσεις· και σχεδόν κανένας δεν έχει χρόνο για «μυθιστορηματικούς ποταμούς» a la Balzac και Proust. Από τα ημερολόγια του βρετανού ερευνητή προκύπτει με σαφήνεια ότι τα παντρεμένα ζευγάρια αφιερώνουν κατά μέσο όρο μόνο

μισή ώρα στη συναισθηματική «συντήρηση» της γαμήλιας μηχανής· και τα τέκνα τους φαίνεται να πάσχουν από συγγενή χρονοπενία*, καθώς στροβιλίζονται απνευστί ανάμεσα σε σχολικές και φροντιστηριακές αίθουσες, μεταξύ ξενόγλωσσου ινστιτούτου και ωδείου.

Ίσως, στο άμεσο μέλλον χρειαστεί να ξαναδιεκδικήσουμε το χαμένο χρόνο που αρχίσαμε να χάνουμε αφότου κάναμε χρήματα. Με ποιον τρόπο; Όταν διαπιστωθεί ότι οι ευκατάστατοι χρονοπένητες δε διαθέτουν πια αρκετό χρόνο για να καταναλώσουν αγαθά και υπηρεσίες, το πρόβλημα κατά πάσα πιθανότητα θα λυθεί.

Θεόδωρος Δ. Παπαγγελής, από τον ημερήσιο Τύπο.

Λεξιλόγιο

- κυανές ακτές = διάσημη τουριστική παραλία στη Γαλλία
- σαλέ = πολυτελή ξενοδοχεία σε χιονοδρομικά κέντρα
- θυρεό = οικόσημο, έμβλημα/σήμα αριστοκρατικής οικογένειας σε μορφή ασπίδας
- χρονοπενία = έλλειψη χρόνου
- σφετερίζομαι = αρπάζω κάτι, παίρνω κάτι που δε μου ανήκει

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A)Να γίνει περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

Μονάδες 20

B.1)Να μετατρέψετε τις ακόλουθες περιόδους του κειμένου στην παθητική φωνή. Στη συνέχεια να εξηγήσετε τη χρησιμότητα της ενεργητικής και της παθητικής φωνής σε ένα κείμενο.

- «Ένας χαλκέντερος βρετανός ερευνητής μελετά εδώ και πολύ καιρό 120.000 προσωπικά ημερολόγια»
- «τα παντρεμένα ζευγάρια αφιερώνουν κατά μέσο όρο μόνο μισή ώρα στη ‘συναισθηματική συντήρηση’ της γαμήλιας μηχανής»

Μονάδες 9

B.2) «Αλλά φαίνεται ότι οι τεχνολογίες παίρνουν με το ένα χέρι τον ελεύθερο χρόνο που δίνουν με το άλλο»: να σχολιάσετε τη θέση του συγγραφέα σχετικά με τον ελεύθερο χρόνο σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων.

Μονάδες 10

B.3)**διάκριση, σκιαγραφήσουμε, έγκυρες**: να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις λέξεις, ώστε να μην αλλοιώνετε το νόημα του κειμένου.

Μονάδες 3

B.4)Να απαντήσετε τεκμηριωμένα με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η προτελευταία παράγραφος του κειμένου [«Το περιοδικό..... ξενόγλωσσου ινστιτούτου και ωδείου»];

Μονάδες 5

B.5)όμως, δηλαδή, αλλά: τι δηλώνουν οι παραπάνω διαρθρωτικές λέξεις των τριών πρώτων παραγράφων του κειμένου;

Μονάδες 3

Γ)Σε ένα άρθρο [400-500 λέξεις] για τη σχολική σας εφημερίδα να εξηγήσετε γιατί οι σημερινοί έφηβοι δεν έχουν αρκετό ελεύθερο χρόνο και να προτείνετε τρόπους δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου που διαθέτουν.

Μονάδες 50
Με Επιτυχία !